

Udskriftsdato: mandag den 12. januar 2026

2024/1 BSF 153 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om mærkningsordning for mælkeprodukter produceret ved tildeling af Bovaer

Ministerium: Folketinget

Forslag til folketingsbeslutning

om mærkningsordning for mælkeprodukter produceret ved tildeling af Bovaer

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af 2025 at implementere en mærkningsordning for mælkeprodukter, der er produceret af malkekvæg, som er tildelt fodertilsætningsstoffer indeholdende aktivstoffet 3-NOP (Bovaer), da forbrugerne har ret til gennemsigtighed, hvad angår produktionsformen og renheden af fødevarer, herunder om kørne er fodret med Bovaer.

Bemærkninger til forslaget

Den 1. januar 2025 trådte en række nye regler i kraft, som pålægger konventionelle husdyrbrug med malkekvæg at anvende foder, der reducerer metanudledningen (bekendtgørelse nr. 1089 af 16. oktober 2024 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug). For husdyrbrugene betyder det, at køerne fremadrettet skal enten fodres med det kemiske fodertilsætningsstof Bovaer eller fedtrige fodermidler for at reducere køernes metanudledning.

De nye regler har opdrag i »Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug« af 4. oktober 2021 (herefter landbrugsaftalen). Med landbrugsaftalen blev det bl.a. besluttet, at der skal indføres et generelt reduktionskrav for metan fra kvægs fordøjelse fra 2025. Miljøministeren fremsatte den 9. februar 2023 lovforslag nr. L 47, Forslag til lov om ændring af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (reduktion af drivhusgasudledninger fra erhvervsmæssige dyrehold), folketingsåret 2022-23, 2. samling. Med lovændringen blev der indsat en ny hjemmel i § 35 i husdyrbrugloven (lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019), som bemyndiger miljøministeren (nu ministeren for grøn trepart) til at fastsætte regler om indretning og drift af anlæg med henblik på at reducere udledning af drivhusgasser fra erhvervsmæssige dyrehold. Bemyndigelsen er bl.a. anvendt til at fastsætte regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen om, at der i foder til konventionelle malkekøer enten skal tildeles fodertilsætningsstoffer indeholdende aktivstoffet 3-NOP (Bovaer) eller fedtrige fodermidler (bekendtgørelse nr. 1089 af 16. oktober 2024 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug). Kravet gælder fra den 1. januar 2025.

En gennemsigtig fødevareproduktion på naturens og dyrenes præmisser

Forslagsstillerne mener, det er afgørende, at dansk landbrug fungerer på naturens og dyrenes præmisser. Forslagsstillerne mener grundlæggende, at der skal produceres færre dyr i dansk landbrug, og at de dyr, der indgår i landbrugsproduktionen, skal kunne leve liv, der afspejler et naturligt dyreliv. Desværre ser vi i dag alt for mange eksempler på, at dyr lider overlast i landbruget. I jagten på øget profit forringes forholdene gang på gang i retning mod mere unaturlige forhold for dyrene. Forslagsstillerne anser brugen af tilsætningsstoffet Bovaer som endnu et skridt i den udvikling.

Nærværende beslutningsforslag afspejler en ambition om et opgør med den udvikling. Det bygger på et ønske om at omstille den danske landbrugssektor i retning mod en mere naturlig landbrugsproduktion, der tager udgangspunkt i dyrenes og naturens præmisser.

Forslagsstillerne mener endvidere, at forbrugerne har ret til øget gennemsigtighed, når det kommer til produktionen af fødevarer, hvor der er anvendt tiltag og teknikker, der forringer dyrenes liv og velfærd eller gør dem mere unaturlige, som f.eks. brugen af fodertilsætningsstoffet Bovaer. Forslaget forsøger at fremme den praksis.

Hensynet til dyrenes velfærd

Forslagsstillerne er enige i formålet med landbrugsaftalen om, at landbrugets udledning af drivhusgasser skal nedbringes. Forslagsstillerne mener imidlertid ikke, at en reduktion af landbrugets drivhusgasudledning skal gennemføres ved tiltag som f.eks. tildeling af Bovaer, hvor der endnu ikke foreligger dokumentation for de langsigtede konsekvenser for dyr, mennesker og miljø.

Dyrenes Beskyttelse peger på, at kravet om tildeling af Bovaer kan medføre, at flere køer vil blive lukket inde i stald året rundt, fordi effekten af Bovaer er mere usikker, når køerne græsser (»Bovaer er dårligt nyt for køerne«, dyrenesbeskyttelse.dk/bovaer). Forslagsstillerne peger på, at en mere bæredygtig vej til at omstille den konventionelle produktion er at nedskalere den intensive husdyrproduktion og lade alle køer komme på græs.

Et hollandsk studie viser, at det er muligt at opnå en reduktion af metanudledning på ca. 30 pct. ved at sætte køerne på græs (»Enterische methaanemissie van melkvee in relatie tot (vers) graskwaliteit: jaarrap-

port 1: 2020: resultaten eerste jaar (2020) van een meerjarige beweidingsproef naar methaanemissie bij weidegang, zomerstalvoeding en graskuil», Wageningen Livestock Research, december 2021, rapport 1342). Det er den samme klimaeffekt, som Bovaer menes at kunne give, og det er dokumentation for, at det er muligt at vælge en model, hvor både hensynet til klimaet og dyrenes velfærd prioriteres.

En mindre intensiv husdyrproduktion vil desuden medføre en lang række fordele for både miljø, dyrevelfærd og menneskers sundhed. Når køerne kommer ud på marken, lever de af græs, og græsningen erstatter dermed de udledninger, der er forbundet med at producere korn, soja og fodertilsætningsstoffer. Samtidig vil køerne på marken fremme biodiversiteten, både på og under jorden.

Forslagsstillerne bemærker endvidere, at konsekvenserne for dyr og menneskers velfærd af brugen af Bovaer ikke er tilstrækkelig belyst. Selv om Bovaer er godkendt af den europæiske fødevarerikkerhedsmyndighed EFSA på sundhedsområdet, er brugen af Bovaer ikke godkendt af EFSA's dyrevelfærdspanel. Dette giver anledning til yderligere bekymring om stoffets effekt på dyrevelfærden.

Dyrevelfærdsforskere fra DCA, Aarhus Universitet, som har undersøgt stoffet, har advaret om, at man endnu ikke har tilstrækkelig viden om Bovaers eventuelle sideeffekter (»Bovaer: Sådan sænker det køers klimaafttryk«, dca.au.dk, den 2. oktober 2024). Forskerne har observeret, at køernes foderoptag påvirkes af stoffet. Det kan ifølge forskerne skyldes, at køerne føler smerte eller ubehag.

Forslagsstillerne bemærker, at det er bekymrende, at man fra regeringens side har taget et kemisk stof i brug, selv om der ikke er tilstrækkelig dokumentation for, at stoffet ikke forringer dyrenes velfærd.

Forslagsstillerne noterer, at der er igangsat en række forsøg med henblik på at afdække konsekvenserne for dyrenes velfærd. Forslagsstillerne finder det imidlertid bekymrende, at dyrenes velfærd undersøges, efter kravet om til tildeling af Bovaer er trådt i kraft, til trods for at det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget til husdyrbruglovens § 35, »at udledningen af drivhusgasser fra husdyrs fordøjelse og håndteringen af gødning skal reduceres samtidig med, at dyrenes velfærd ikke forringes«, og at ministeren i sit svar på spørgsmål 1 til lovforslaget angiver, at det »[er] en forudsætning, at udmøntningen af den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse sker, uden at dyrenes velfærd forringes« (L 47, folketingsåret 2022-23 (2. samling)).

Den foreslåede ordning

Forslagsstillerne mener, at det manglende kendskab til de langsigtede konsekvenser ved brugen af Bovaer nødvendiggør øget forbrugeroplysning. Forbrugerne skal have mulighed for at fravælge produkter, der indeholder mælk fra køer, som har fået fodertilsætningsstoffet Bovaer. Indførelsen af en mærkningsordning for produkter, der indeholder mælk fra køer, der er fodret med Bovaer, er et enkelt og effektivt redskab, som vil give forbrugerne mulighed for at træffe et informeret og velbegrundet valg i købsituationen.

Skriftlig fremsættelse

Franciska Rosenkilde (ALT):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om mærkningsordning for mælkeprodukter produceret ved tildeling af Bovaer.

(Beslutningsforslag nr. B 153)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.